

Barnehagene i Froland

Handlingsplan for å sikre barn et trygt og godt barnehagemiljø

Barnehagene i Froland

November 2024 (revidert)

Handlingsplan for å sikre barn et trygt og godt barnehagemiljø

Innledning

Denne planen beskriver hvordan barnehagene i Froland jobber forebyggende mot mobbing, og for å sikre barna et godt psykososialt miljø i tråd med barnehageloven Kap 8.

Handlingsplanen skal bidra til:

- Nulltoleranse for krenkende ord og handlinger fra barn og voksne
- Forplikte personalet til aktivt å gripe inn, forebygge, avdekke og stoppe mobbing og krenkende adferd.
- Å skape et inkluderende miljø
- Å identifisere de sårbare barna

Den beskriver også hvordan vi involverer foreldrene i det forebyggende arbeidet. Videre beskriver den hvordan vi ser etter, og avdekker mobbing. Den gir også klare retningslinjer for hvordan vi håndterer saker der mobbing/ eller bekymring om mobbing er avdekket.

I forarbeidene til denne planen har barnehagene arbeidet med bevisstgjøring av personalet og foreldrene. Vi har hatt personalmøter med tema mobbing og trakassering, der vi har arbeidet med personalets egne definisjoner og forforståelse av temaet. Vi har prøvd å sette opp grensene mellom hva som er mobbing/ trakassering og hva som er konflikter som nødvendigvis oppstår i barnegrupper, og som kan sees på som en del av utviklingen av barnas sosiale samspill. Vi har også stilt spørsmål om de ansattes atferd overfor barna, og reflektert over hvordan vi håndterer ansatte som krenker barn. Videre har vi jobbet med hvordan vi konkret forebygger mobbing. I samme periode har vi gitt foreldrene anledning til å svare på de samme spørsmålene.

Rettslig grunnlag

19.juni 2020 ble det vedtatt et nytt kapittel i Lov om barnehager. Dette understreker at barnehagen har et lovpålagt ansvar for å forebygge, oppdage og gripe inn.

Kapittel VIII i barnehageloven: Psykososialt barnehagemiljø

§ 41. Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§ 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse*
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt*
- c) når tiltakene skal gjennomføres*
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene*
- e) når tiltakene skal evalueres.*

§ 43. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Definisjon på mobbing:

«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning.»

Definisjonen kommer fra forskningsrapporten "Hele barnet, hele løpet; Mobbing i

barnehagen”. Det er bevisst at ord som “gjentatt” og “over tid” ikke anvendes. Med tanke på små barn er det problematisk om mobbing må observeres over tid. En episode av ekskludering alene kan være utslagsgivende når det ses i sammenheng med andre opplevelser barnet har i eller utenfor barnehagen.

Det finnes andre definisjoner på mobbing hvor mobbingen må foregå over en periode, eller definisjoner hvor det presiseres hva mobbing ikke er, som tilfeldig erting. Med en ny forståelse og definisjon på mobbing åpnes det opp for en bredere forståelse av begrepet. Det er naturligvis ikke slik at alle former for erting og slåing i barnehagen er mobbing. Barn krangler, de utvikler seg, og situasjoner i lek og sosial omgang kan bli vanskelig. Dette er ikke nødvendigvis mobbing. I utgangspunktet er det barnets egen subjektive opplevelse som skal lyttes til for å vurdere når noe er mobbing. Det er de voksnes ansvar å snakke med barn om hva de føler og har opplevd, samt kunne vurdere forskjellen på tilfeldig krangling og strukturell utestengelse.

På våre personalmøter har vi utfordret personalet til å tenke konkret igjennom hvor grensene går mellom det personalet kaller «piksing» og det som er mobbing. Det kom frem en lang liste med svar, men i løpet av diskusjonene kom det frem at det er den subjektive opplevelsen som definerer forskjellen mellom piksing og mobbing, og at det kan være vanskelig for en utenforstående (voksen) å se denne grensen. For at personalet skal forstå hva som skjer i samspillet er det viktig å arbeide for å ha gode relasjoner til det enkelte barn, samt å være aktivt og deltakende tilstede i barnegruppa.

Handlingstrappen

Barnesyn

For å forstå barnet kan man ikke se holdninger og kunnskap isolert sett. Disse to utfyller hverandre og danner grunnlaget for hvordan vi som voksne ser barnet i barnehagen, og ellers i livet. Å definere barna blir farlig i forebygging av mobbing. Det handler om å definere mobbing og andre krenkende situasjoner som en *negativ sosial prosess* (if. Ingrid Lund og Anne Helgeland). Sosiale prosesser kan av og til havne på ville veier. Det er de voksne i barnehagen sitt ansvar å ta ledelsen i det sosiale samspillet. Vi må være vårt ansvar bevisst som den viktigste faktoren i læringsmiljøene i barnehagen.

Ved å forstå problematikken med mobbing som en negativ sosial prosess, er det ingen, hverken den som mobber eller den som blir mobbet, som får en såkalt «merkelapp». Slike merkelapper kan for eksempel være å bli kalt «en plager». Om man som voksen kaller et barn som mobber for en plager, blir det lett for en som ansatt å lene seg tilbake og tenke at problemet ikke ligger i deres hender. Mobbing hindrer følelsen av å høre til, følelsen av å være betydningsfull, følelsen av å være en deltaker i fellesskapet og barns medvirkning. Barna må få muligheten til å delta i det sosiale fellesskapet, og det må de voksne i barnehagen legge til rette for. Anerkjennelse er helt grunnleggende for barns utvikling av selvfølelse. For at barna skal møte andre på en respektfull måte, må barn lære å utøve respekt. Å utøve respekt må de

oppleve gjennom å delta i voksnes samspill med barn og andre voksne.

Forebygging av mobbing

Arbeide med personalets rolle og utvikle et anerkjennende barnesyn

Voksne blir utfordret i sitt møte med barns mobbing. Det er lett å bli usikker, bagatellisere eller gå i den fellen det er å stemple barn som mobber eller mobbeoffer. Rammeplan for barnehager beskriver et anerkjennende barnesyn, der alle barn skal møtes som individer og respekteres for sine følelser og opplevelser. Å arbeide forebyggende mot mobbing innebærer å være tilstede i barnegruppa på en positiv måte, å kunne se hva som skjer og utvikle strategier for å gripe inn på en måte som ivaretar alle de involverte barna. Det handler også om å være gode rollemodeller, med evne til å reflektere over egne holdninger i møter med andre mennesker.

Barnehagens styrer har et ansvar for å fremelske en samarbeid- og tilbakemeldingskultur, der terskelen skal være lav for å ta opp bekymring for barns trivsel og utvikling, og der det skal være rom for å reflektere over egen og gruppens praksis og holdninger.

Skape et godt fellesskap

Alle har et behov for å føle at de hører til. I barnehagen er det personalet sitt ansvar at barna opplever å være en del av et trygt fellesskap. Her skal de erfare i samspill med andre og utvikle sosial kompetanse. Utdanningsdirektoratet har publisert veilederen «Barns trivsel – voksnes ansvar». Denne handler mye om arbeidet med å skape et godt psykososialt miljø hvor barna kan utvikle seg i trygge omgivelser med utfordringer tilpasset enkeltbarnet. Sentralt er omtalen av hvordan de voksne støtter barna når de deltar i barnehagehverdagen, bygger relasjoner til hverandre, inngår i samspill, leker og knytter vennskapsbånd.

Miljøet i barnehagen skal analyseres jevnlig og tiltak settes i gang dersom mobbing blir påvist. Mobbing som tema og barnehagens arbeid med det psykososiale miljøet, skal inngå i barnehagens årsplan, og det skal være tema på personalmøtene.

Det skal holdes regelmessige barnesamtaler der barnet får anledning til å gi uttrykk for sin trivsel i barnehagen.

Samarbeide med barnas hjem

For å forebygge mobbing skal barnehagene jobbe aktivt for å gi barn et godt omsorg- og læringsmiljø i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem. Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar og gi en etisk oppdragelse i samarbeid med foreldrene. Barnehagen har ansvar for å skape et tillitsfullt foreldresamarbeid, med barnas beste som et felles mål.

For å få til dette skal barnehagene:

- Ta opp temaet på foreldremøter og invitere til dialog omkring forebyggende tiltak
- Sjekke ut barnets trivsel i barnegruppa som et fast punkt på foreldresamtaler.
- Sørge for at rutinene ved mobbing eller krenkende atferd gjøres godt kjent for foreldrene.

Avdekking av mobbing, utestengelse og trakasserende adferd.

- Personalet er aktivt til stede i barnegruppa.
- Enhver bekymring for at barn i barnehagen opplever mobbing/ krenkende atferd som alltid skal løftes opp og meldes til styrer. Dette gjelder personalets observasjoner, barn som selv sier fra eller foreldre som sier fra. Styrer har det overordnede ansvar for at tiltak iverksettes.
- Alle involverte barn skal sikres like god oppfølging uavhengig av om det i situasjonen har hatt rolle som den som blir krenket, eller har vært den som krenker.

Avdekking av mobbing, utestengelse og trakasserende adferd.

- Personalet er aktivt til stede i barnegruppa.
- Enhver bekymring for at barn i barnehagen opplever mobbing/ krenkende atferd som alltid skal løftes opp og meldes til styrer. Dette gjelder personalets observasjoner, barn som selv sier fra eller foreldre som sier fra. Styrer har det overordnede ansvar for at tiltak iverksettes.
- Alle involverte barn skal sikres like god oppfølging uavhengig av om det i situasjonen har hatt rolle som den som blir mobbet, eller dem som opptrer som mobberen.

Tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at barn ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

	Oppgaver	Ansvar	Forslag til dokumentasjon
1	Mobbing eller krenkende atferd er observert eller informert om av barn, ansatte eller foreldre.	Den som har mottatt informasjon om, eller observert handlingen	Notat vedrørende krenkende handling.
2	Dersom det er en ansatt som krenker jfr § 43, skal det straks meldes til styrer, som undersøker og behandler dette som personalsak.	Den som har observert eller blitt informert om atferden. Styrer.	Referat
3	Undersøkelser og observasjon settes i gang umiddelbart, dersom det kommer frem at det er et eller flere barn som ikke har det bra. Strakstiltak iverksettes for å trygge de involverte barna.	Styrer/pedagogiske ledere	Observasjonslogg/referat
4	Individuelle samtaler med alle involverte barn. Barnehagen skal sikre at barnas subjektive opplevelser kommer frem.	Styrer/pedagogiske ledere	Referat
5	Samtaler med foreldrene/foresatte til de involverte barna. Unngå å stemple barn som mobber eller offer, men ha et perspektiv på kompleksiteten i samspillet. Barnehagen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres.	Styrer/pedagogiske ledere	Referat
6	Tiltaksplan utarbeides i tråd med § 42. På bakgrunn av undersøkelsene, samtalene og observasjonene lages en tiltaksplan som presenteres foreldrene. Samtlige i personalet skal utføre det som står i planen.	Styrer/pedagogiske ledere	Tiltaksplan i tråd med § 42

7	Oppfølging. Samspillet mellom de involverte barna følges inntil den krenkende atferden stopper helt. Alle involverte barn skal følges opp.	Styrer/pedagogiske ledere	Observasjonslogg/referat
8	Vurderingsmøte for personalet etter 1-2 uker. Fungerer iverksatte tiltak? Eventuelt justering/videreføring av tiltaksplanen.	Styrer/pedagogiske ledere	Referat
9	Ny informasjon/samtale med foreldrene om ståsted i saken. Nær dialog med foreldre og evaluering kontinuerlig inntil saken er løst.	Styrer.	Referat

Vedlegg

NOTAT VEDRØRENDE KRENKENDE ATFERD/MOBBING I BARNEHAGEN

Barnehagens navn		
Barnets navn		Fødselsdato:
Avdeling		
Bekymring meldes til		
Bekymring meldes av		
Dato for melding		
Hva dreier bekymringen seg om		
Hvordan ble bekymringen oppdaget?		
Annen faktainformasjon		

REFERAT FRA MØTE VEDRØRENDE MOBBING/ KRENKENDE ATFERD I BARNEHAGEN

Skjemaet oppbevares i barnets mappe og foreldre får kopi

Møtedato:

Til stede på møtet:

Hva saken gjelder	Tiltak	Ansvar

Dato for neste møte- hvor tiltak skal evalueres:

Underskrift ansatt:

Underskrift foreldre:

TILTAKSPLAN

Iht §42 Lov om barnehager

Skjemaet skal ligge i barnets mappe i barnehagens sak/arkivsystem. Når det skjer endringer arkiveres oppdatert versjon (Foreldre skal motta kopi)

Møtedato: _____

Tilstede på møtet: _____

Hva saken gjelder, Hva er utfordringen/ problemstillingen., hvilke situasjoner gjelder det:	Hvilke undersøkelser iverksettes. (systematiske observasjo- ner, barnesamtaler, rela- sjonskartlegginger, samtale med foresatte ...) Finn ut hva barnet opple- ver og hva det har behov for	Tiltak videre på grunn- lag av undersøkelsene. Hvilke problemer skal tiltakene løse?	Ansvar og tidspunkt for evalu- ering
		Strakstiltak: Tiltak på kort sikt: Tiltak på lang sikt: Individtiltak:	

		Gruppetiltak:	
		Systemtiltak:	

Dato for neste oppfølgingsmøte er satt til dato: _____

Froland, _____ bhg, dato:

Underskrift ansatte

Underskrift ansatte

Underskrift foreldre

Underskrift foreldre

